

УДК 377.1:657.8

КРИТЕРІЇ, ПОКАЗНИКИ ТА РІВНІ СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

Ростока Марина Львівна
м.Київ

У процесі дослідження особливостей формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних постає питання критеріальних характеристик процесу професійної підготовки вище згаданих кваліфікованих робітників. Метою статті є визначення та обґрунтування критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності у обліковців, що є компонентом побудови моделі та реалізації педагогічних умов її формування.

Ключові слова: професійна компетентність, обліковець з реєстрації бухгалтерських даних, критерій, показник, рівень сформованості, професійна підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Українська професійна освіта нині відчуває кардинальні динамічні зміни, які відбуваються у процесі соціально-економічних перебудов суспільства. Пошук новітніх освітніх ресурсів, структур, потенціалів, визначення різних напрямів підготовки майбутніх кваліфікованих робітників зумовлений вимогами ринкової економіки до функціонування суб'єктів народного господарства (роботодавців - підприємств, організацій, фірм).

Вітчизняні та зарубіжні вчені акцентують увагу на різних методиках формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників, зокрема, пов'язаних з обліковим діловиробництвом, а саме майбутніх фахівців бухгалтерської справи. Водночас питанню формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних (ОРБД) не присвячено жодної наукової праці.

Проведення аналізу філософських, психолого-педагогічних та спеціалізованих за професією бухгалтерського спрямування джерел надає змогу стверджувати, що професійна компетентність обліковця з реєстрації бухгалтерських даних є інтегральною особистісною характеристикою, якісним показником, який інтегрує у собі знання, вміння, навички, ціннісне бачення професійної діяльності, культурологічні та технологічні особливості організації праці, що дозволяють випускнику професійно-технічного навчального закладу бути конкурентоздатним на сучасному ринку праці.

Актуальність формування професійної компетентності майбутніх ОРБД має свої футуральні передумови. Розв'язок цього питання уможливілює проектування і реалізацію мотиваційно-ціннісного, соціолого-психологічного, культурологічного і технологічного (змістовного) компонентів формування професійної компетентності майбутніх ОРБД.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізуючи наукові доробки вітчизняних та зарубіжних науковців нами було зроблено деякі висновки та уточнення.

Якості професійної підготовки майбутніх фахівців присвячено чимало наукових праць вчених (П.Алтбах, Р.Барнет, В.Беспалько, В.Борзинець, У.Вільямс, К.Грін, П.Джекобсон, Е.Зеєр, І.Іпштейн, Г.Єльнікова, В.Лозовецька, Н.Тализіна, Д.Харріс, Ф.Харві), в яких висвітлено і обґрунтовано різні підходи до її організації.

Формуванню професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників приділяється певна увага як у педагогічній теорії, так і в практиці, зокрема у наукових доробках А.Ашерова, Т.Герлянд, І.Ісаєва, С.Клепка, І.Мосі, Н.Ничало, О.Огарьова, В.Радкевич, В.Сластеніна, Л.Сушенцевої, Т.Чернової, В.Ягупова та ін.

Пошук випереджальних шляхів та підходів щодо оновлення навчально-методичного забезпечення викладання економічних, а втому числі і облікових навчальних дисциплін досліджується у наукових доробках Н.Демічевої, В.Савченка, М.Теловатої, А.Тупчій тощо.

Компетентність, як інтегральна характеристика особистості, формується в освітньому процесі через певний набір компетенцій, а проявляється у виробничій діяльності. Тому, щоб оцінити рівень компетентності фахівця, необхідно отримати дані успішності його діяльності у професійній сфері. Тому реально оцінити спроможність випускника навчального закладу може тільки роботодавець [2, с.5] (нами було здійснено інтерв'ювання роботодавців).

Дійсно, щоб здійснити рівневу диференціацію учнів, задіяних у педагогічному експерименті, потрібно мати відповідну систему вимірювання та обліку результатів, яка включає критерії та показники сформованості професійної компетентності в майбутніх ОРБД.

До того ж, визначення рівнів професійної компетентності майбутнього ОРБД, які навчаються у професійно-технічному навчальному закладі (ПТНЗ), вимагає встановлення певних критеріїв (параметрів) оцінювання їх професійних досягнень.

Метою нашої статті є визначення критеріїв, показників та рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних та встановлення взаємозв'язку між ними.

Виклад основного матеріалу дослідження. Педагогічна наука дає нам множинність суджень з позиції компіляції понять «критерій», «показники», «рівні сформованості». Залишилось лише з'ясувати, які саме трактування найбільш притаманні у контексті нашого дослідження стосовно ОРБД.

Визначення рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх ОРБД маємо здійснювати за наявності певної критеріальної шкали.

Більшість теоретиків трактують поняття «критерій», як якість, властивість, ознаку досліджуваного феномену, що дають змогу оцінити, визначити чи класифікувати стан, ступень функціонування і розвитку, тобто являються виміром оцінки. До того ж критерії визначаються певними показниками, які обумовлюють сукупність вимог, а також кількісними або якісними характеристиками, тобто є мірою сформованості того чи іншого критерію [8].

Критерій (від грец. *kritérion* – засіб для судження) – ознака, завдяки якій відбувається оцінка, визначення, класифікація явища чи процесу [6].

За науковими висновками А.К. Макарової критерії окреслюються наступними блоками: об'єктивні та суб'єктивні; результативні та процесуальні; нормативні та індивідуально-варіативні; наявного та прогностичного рівнів; професійного навчання і творчості; соціальної активності та професійної придатності; якісні та кількісні [3].

Науковець А.В.Семенова наводить наступну класифікацію критеріїв: інтегральні критерії як оцінка загального стану явища або процесу; часткові критерії як оцінка складників явища або процесу; одиночні критерії як оцінка окремих сторін складників явища або процесу [5].

Вітчизняні вчені О.І.Бондарчук та Г.В.Єльнікова на підставі досліджень В.В.Давидова Г.А.Дмитренко, В.В.Олійника, О.Л.Онуфрієвої А.І.Підласого, В.А.Семиченко; В.П.Симонова навели опис критеріїв і показників якості навчальної діяльності як сукупності ознак, на основі яких складається оцінка умов, процесу і резуль-

тату навчальної діяльності, що відповідають поставленим цілям. Вони вказують на наступне: «Розрізняють зовнішні критерії, що визначаються якістю функціонування закладу освіти (забезпечення сталого розвитку, адекватності вимогам часу; чітке визначення місії в сучасному світі; широкий спектр освітніх послуг; випереджальний характер наукового і навчально-методичного забезпечення тощо) та внутрішні критерії, що пов'язані з процесом і результатом навчальної діяльності учня». Звісно, вчені нагадують, що критерії визначаються відповідно до етапів (мотиваційного, операційно-пізнавального, контрольо-оцінного), як правило, на основі кваліметричного підходу, що полягає в кількісному вимірюванні якості роботи за допомогою умовних балів [1, с.434].

Г.В.Єльнікова, спираючись на наукові доробки В.П.Беспалька, Г.А.Дмитренко, В.В.Олійника, О.Л.Онуфрієвої, О.М.Касьянової, Н.В.Кузьміної та ін., а також на підставі власного ретроспективного досвіду [1, с.435] надає поняття критеріїв педагогічної діяльності, як ознак, за якими визначається ступінь відповідності педагогічної діяльності встановленим цілям, стандартам, нормам.

Велика сучасна енциклопедія «Педагогіка» наводить тлумачення критеріїв: критерії передового педагогічного досвіду (як показники, на основі яких складається експертна оцінка педагогічного досвіду), критерії ефективності педагогічного процесу (як оцінки знань, умінь та навичок, експертних оцінок і характеристик прищеплених учням переконань, рис характеру, якостей особистості - встановлюються психологією та педагогікою); критерії професійної освіти (об'єктивні, порівнянні показники професійної майстерності, наділені стійкістю на визначеному відрізку часу – самостійність у професійній діяльності, виконання технічних вимог, дотримання безпеки праці, отримання стійких позитивних результатів: продуктивність праці, професійно-орієнтоване мислення, творче відношення до праці, відповідальність за виконання професійних завдань); критерії істини (засіб перевірки того чи іншого твердження, гіпотези, теоретичної побудови тощо – суспільна практика – дослідні наукові теорії отримують свою фундаментальну перевірку за допомогою практики у матеріальному виробництві, у діяльності мас по пере побудові суспільства тощо). Таким чином, ми погоджуємось з тим, що критерій – ознака, на підставі якої здійснюється оцінка будь-чого, вимірювач; умовно прийнята міра, яка дозволяє здійснити вимір об'єкту і на основі цього дати йому оцінку [4, с.270-271].

На підставі вище проведеного аналізу наукових джерел констатуємо те, що сформованість професійної компетентності майбутніх ОРБД має оцінюватись різними критеріями. Зауважимо, що сама по собі професійна компетентність є критерієм за умови якого знання, уміння і навички переростають у набуті компетенції та інтегрують у професії в якості самосприйняття, самовдосконалення, самовизначення та самореалізації у професійній діяльності майбутніх фахівців.

Щодо вибору критеріїв, то ми враховували у своєму дослідженні певний зміст складових їх структури та визначили критеріальні характеристики формування професійної компетентності майбутніх ОРБД.

Також ми з'ясували, що в якості критерію у педагогіці розуміють ознаку, на основі якої здійснюється оцінка, відокремлення, означення чи класифікація стану розвитку особистості, її якісних характеристик. Педагогічний критерій обов'язково характеризується факторами соціального та професійного середовища, які зумовлюють вплив на формування професійної компетентності учнів.

Ми підтримуємо думку Н.В. Усамбаєвої, що критерій – це суттєва ознака явища або процесу, на основі якої дослідники в змозі відокремити рівень розвитку професійної компетентності студентів експериментальних та контрольних груп [7, с. 71].

Для пошуку відповідних критеріїв в у нашому випадку,

розглянемо аспекти щодо визначення елементів прояву професійної компетентності – спочатку це складання певного переліку показників та індикаторів, що характеризують процес професійної підготовки майбутніх ОРБД.

Таким чином, за показники розуміють ствердження наявності чи відсутності якості об'єкта, що вивчається, та наскільки вони проявляються. Працюючи за напрямом проблематики професійної компетентності у ПТНЗ чимало науковців-педагогів дотримуються концептуальних тлумачень поняття «професійна компетентність» та у цьому сенсі розуміння пропонують перелік показників щодо проектування змісту професійної підготовки.

Професійна компетентність майбутнього ОРБД умовно розподіляється на два компоненти – надпрофесійний (особистісний, ключовий) та суттєво професійний.

Щодо надпрофесійного базису, то особистісний компонент є притаманним для кваліфікованих робітників будь-якого напрямку професійної діяльності. Мова йде про соціально-комунікативну (соціальну), культурологічну (персональну) та інформаційно-комунікативну (інформаційну) складові професійної компетентності. Суттєво ж професійна складова безпосередньо враховує особливості професійної діяльності майбутніх ОРБД та складається з таких компетентностей: комп'ютерна, правова, економічна та технологічна компетентності.

У нашому дослідженні за критерії оцінювання рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх ОРБД обрано компоненти надпрофесійних (ключових) компетентностей і конкретизовано показники критеріїв сформованості професійної компетентності майбутніх ОРБД. Безумовно, критерії мають висвітлювати компоненти досліджуваного явища, процесу, властивості особистості тощо. Нагадаємо, що у процесі теоретичного дослідження ми виокремили чотири компоненти професійної компетентності учня: мотиваційно-цільовий, соціолого-психологічний, культурологічний і технологічний (змістовний). Відповідно, для діагностики сформованості цієї інтегративної властивості особистості виділяємо мотиваційно-вольовий, особистісний, операційно-діяльнісний, та організаційно-технологічний критерії, що певним чином відображають зміст вказаних компонентів професійної компетентності.

Зміст професійних компетенцій (знань та вмінь) обліковця з реєстрації бухгалтерських даних визначається вимогами щодо кваліфікації ОРБД, яких обов'язково потрібно ознайомити з ОКХ та посадовими інструкціями роботодавців – це має стати одним із критеріїв формування професійної компетентності майбутніх ОРБД.

Зважаючи на цей факт, до основних показників *мотиваційно-вольового критерію* у дослідженні віднесено позиції: потреба у набутті професії, стійкий інтерес до пізнання нового; цілеспрямованість.

Показниками *особистісного критерію* визначено: уміння самоконтролю власної самоосвітньої діяльності, рефлексія; комунікативні якості, наполегливість, самостійність, відповідальність; уміння виявляти в самоосвітній діяльності позитивні та негативні моменти.

Операційно-діяльнісний критерій у нашому дослідженні репрезентовано також трьома показниками: навчально-інтелектуальні уміння (сприймання, аналіз, осмислення інформації, запам'ятання, виділення головного тощо); уміння орієнтуватися в інформаційних потоках: відбирати, обробляти, використовувати інформацію (інформаційна культура).

Для оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх ОРБД за *організаційно-технологічним критерієм* було обрано такі основні показники: уміння планувати свою діяльність (ставити мету, визначити терміни); уміння створювати умови успішного виконання діяльності (дотримання розпорядку дня, організація робочого місця і т. ін.); організація власних прийомів самонавчання, самооцінювання результатів.

Отже, за допомогою зазначених критеріїв були визначені рівні сформованості професійної компетентності у майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних: *елементарний, базовий, достатній, гармонійний*.

Елементарний рівень схарактеризован низьким мотиваційно-ціннісним компонентом та невизнанням учнем себе як особистості у майбутньої професійної діяльності. Тобто, спостерігається повна невідповідність своєї майбутньої посади, відсутність здатності до виконання обов'язків та опанування низкою повноважень, що покладатимуться роботодавцем на відповідного фахівця. Учні володіють лише окремими вміннями на рівні простих операцій, при виконанні яких допускають значні помилки. Рефлексивна позиція присутня дуже рідко, характеризується нестійкістю, короткотривалістю та ситуативністю. Також, елементарний рівень теоретичної підготовки учнів визначається невмінням швидко і вчасно приймати самостійні рішення. У цьому сенсі з професією не пов'язані ціннісні орієнтації. Комунікативні навички не відповідають кваліфікаційним вимогам до працівника даної кваліфікації. Слабо знають ІКТ, не виявляють стійкого інтересу до їх ефективного використання у процесі професійної підготовки та у майбутній професійній діяльності, неспроможні швидко орієнтуватися у великих обсягах інформації, відчують труднощі в її пошуку і використанні. Тобто, єдині компоненти формування професійної компетентності майбутніх ОРБД знаходяться у розбалансованому стані.

Базовий рівень засвідчується епізодичними знаннями про майбутню професійну діяльність ОРБД, визначається не достатнім пізнавальним інтересом до професії та репродуктивними особливостями засвоєння ЗУН. У вирішенні завдань орієнтованих на розумову і усвідомлюючу рефлексію мети майбутньої професійної діяльності допускаються значні помилки, які важко і невдало виправляються навіть на основі наслідування або інструкцій. Тим самим учні уникають складних і творчих вправ, тобто прояв креативної та мобільної активності майбутнього взагалі обмежується лише відтворювальними діями, не спостерігаються ознаки стійкого власного стилю діяльності, культурологічний та технологічний компоненти професійної компетентності майбутнього ОРБД знаходяться на елементарному рівні сформованості.

Достатній рівень виокремлюється достатнім проявом індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього ОРБД; цілеспрямованістю, усвідомленням основних ідей і понять про оволодіння професійними знаннями та вміннями; чіткому усвідомленні своїх майбутніх повноважень і компетенцій; прагненню до внеску коректив у роботу, що виконується, та вдосконаленню окремих елементів праці, самостійністю у прийнятті рішень у невизначених умовах

та перенесення знань, умінь та навичок у нові ситуативні позиції. Тобто усунення шаблонності вирішення професійних питань та висунення власних спроб урегулювати ту чи іншу виробничу ситуацію осмисленими, самостійними і доцільними діями, бажання удосконалити свою фахову діяльність пошуком нових способів, методів та технологій виробництва та участю у різноманітних професійно спрямованих заходах. Рефлексивна позиція пов'язана з самоствердженням, самореалізацією через формування індивідуального стилю, але є перспективи щодо професійного зростання через вдосконалення всіх існуючих компонентів формування професійної компетентності майбутнього ОРБД в аспекті розвитку та інноваційності застосування сучасного програмного та спеціалізованого забезпечення професійної діяльності.

Гармонійний рівень має відмінності у сформованості стійких професійних якостей та домінуванні професійно-моральних ціннісних орієнтацій, просліджується чітке уявлення про сформованість індивідуального стилю професійної діяльності, прагненням до постійного професійного самовдосконалення, характеризується професійною спрямованістю, усвідомленим, позитивним ставленням майбутнього ОРБД до професійної діяльності, стійким проявом індивідуально-своєрідної системи загальнопрофесійних знань, умінь і навичок. Учень володіє глибокими, системними, усвідомленими знаннями, вміннями. Рівень самооцінки досить високий, рефлексивна позиція пов'язана з самоактуалізацією та самокритичністю власних рішень, виокремлюється понад все здатність працювати конструктивно пошуком особистісного змісту, як найважливішого прояву індивідуального стилю діяльності. Вільне застосування ІКТ та спецтехнологій у мережевому просторі, високий культурологічний та технологічний потенціал виконання професійних обов'язків та покладених повноважень зміцнює соціолого-психологічний та мотиваційно-ціннісний компоненти професійної компетентності, тим самим балансує сформованість та наближення професійної підготовки майбутніх ОРБД до рівня професіоналізму висококваліфікованого робітника, фахівця у своїй справі.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. На нашу думку, визначені рівні сформованості майбутнього ОРБД мають охоплювати широкий спектр професійних компетенцій відповідно до кваліфікаційної характеристики випускника професійно-технічного навчального закладу, базуючись на критеріальній шкалі оцінювання досягнень учнів. Обґрунтовані міркування у пропонованій статті дають нам змогу повернути дослідження у потрібному руслі розв'язання проблеми формування професійної компетентності майбутніх ОРБД.

Література та джерела

1. Бондарчук О.І. Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України. За гол. ред. В.Г.Кременя / О.І.Бондарчук, Г.В.Єльнікова. Критерії. – К.: Юрінком Інтер. – 2008. – 1040 с.
2. Ващенко Д.Г. Изучение уровня сформированности профессиональных компетенций молодого специалиста / Д.Г.Ващенко, А.В.Андриенко // Вестник Томского государственного педагогического университета. Выпуск 9 (87) – Томск: ТГПУ, 2009. – С.5-10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <<http://cyberleninka.ru/article/n/izuchenie-urovnya-sformirovannosti-professionalnyh-kompetentsiy-molodogo-spetsialista>>. – Загол. з екрану. – Мова рос.
3. Маркова А.К. Психологические критерии и ступени профессионализма учителя / А.К.Маркова // Педагогика. – 1995. – №6. – С.55-63
4. Педагогіка. Большая современная энциклопедия / Сост. Е.С.Рапацевич – Мн.: «Соврем. Слово», 2005. – 720 с.
5. Семенова А.В. Парадигмальне моделювання у професійній підготовці майбутніх вчителів: монографія / А.В.Семенова. – Одеса: Юридична література, 2009. – 504 с.
6. Словник-довідник з професійної педагогіки / за ред. А.В.Семенової. – Одеса: Пальміра. – 2006. – 364 с.
7. Уйсімбаєва Н.В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів в процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах І-Цар І. Критерії та рівні сформованості індивідуального стилю професійної діяльності майбутнього вчителя гуманітарного профілю / І.Цар І // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <oldconf.neasmo.org.ua/node/142>. – Заг. з екрану. – Мова укр.

В процесі дослідження особливостей формування професійної компетентності майбутніх обліковців по реєстрації бухгалтерських даних виникає питання про критеріальні характеристики процесу професійної підготовки вищезгаданих кваліфікованих робітників. Метою статті є визначення і обґрунтування критеріїв, показників і рівнів сформованості професійної компетентності,

являючихся составляющими для построения модели и реализации педагогических условий ее формирования.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, учетчик по регистрации бухгалтерских данных, критерий, показатель, уровень сформированности, профессиональная подготовка.

In the course of studies of the formation of professional competence of accounting clerks for recording accounting date raises the question of performance of criterion processes training of above mentioned skilled workers. The purpose of this paper is to define and study criteria, indicators and level of development of professional competence is component model for building and implementation of pedagogical conditions its formation. We have identified the following components of professional competence of a student: motivational target, sociological and psychological, cultural and technological (informative). Accordingly, for the diagnosis of formation of the integrative properties of the individual we have highlight motivational and volitional, personal, operational and activity, and organizational and technological criteria, to reflect the content components of professional competence. Using these criteria the levels of formation of professional competence of future accounting clerks for recording accounting date have been defined – elementary, basic, adequate and harmonious.

Key words: professional competence, accounting clerks for recording accounting date, criteria, indicators, level of development, professional training.

УДК 378.6:004

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧИХ ФАХОВИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ “МАТЕМАТИКА ДЛЯ ЕКОНОМІСТІВ”

Рум'янцева Катерина Євгенівна
Вільчинська Олена Миколаївна
Добровольська Наталія Вікторівна
м.Вінниця

У даній статті презентовані педагогічні аспекти реалізації впровадження творчих фахових завдань під час вивчення дисциплін циклу “Математика для економістів” студентами економічних спеціальностей. Узагальнено різні підходи щодо визначення поняття “творчі завдання”, розглянуто цикли їх розв'язання та критерії віднесення того чи іншого завдання до творчого. Розкрито сутність поняття “творчі фахові завдання” та сформульовано основні вимоги до таких завдань. Зроблено висновок, що використання творчих завдань значно підвищує ефективність навчання.

Ключові слова: творчі завдання, фахові завдання, майбутні економісти.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Освіта ХХІ століття – це освіта для людини, для її розвитку та розвитку навколишнього світу. Вхідження України до світового освітній простір, і перш за все, європейський, зумовили відповідні вимоги до якості підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. Перед вищою школою стоїть завдання переходу до формування фахівців-професіоналів, які поєднували б глибокі фундаментальні теоретичні знання і ретельну практичну підготовку. Тому так гостро стоїть питання оновлення організації навчального процесу у вищій школі: розробка та впровадження нових моделей навчання, сучасних педагогічних технологій, в основу яких закладені ідеї особистісно-орієнтованого навчання.

Поряд з цим розвиток творчого мислення майбутніх фахівців будь-якого напрямку підготовки завжди був одним із основних показників успішної діяльності вищих навчальних закладів. Тож одним із важливих завдань професійної підготовки майбутніх економістів є формування в студентів здатності до аналізу, синтезу, узагальнення, абстрагування, генерування ідей, тобто до того, що становить основу творчого мислення. Проте розвиток цього мислення має відбуватися в процесі розв'язування творчих фахових завдань. Як зазначає З.І.Слепкань, талант і творча обдарованість стають сьогодні запорукою інтенсивного економічного розвитку країни і сприятливим

фактором національного престижу. Як з'ясувалося, інтелектуала з високим рівнем розвитку творчих здібностей не можна замінити ні кібернетичною машиною, ні колективом індивідумів із середніми інтелектуально-творчими здібностями [1, с.6]. Далі дослідниця зауважує, що інтелектуальний і творчий потенціал України значною мірою залежить від того, чи зможе педагогічна наука розробити науково-обгрунтовану теорію й ефективну педагогічну технологію виявлення та подальшого розвитку в процесі навчання творчих здібностей учнів різних вікових категорій, управління процесом виховання і самовиховання творчої особистості.

Аналіз останніх досліджень. Особлива увага в наукових працях приділяється питанням творчої особистості, творчої діяльності, дидактичним основам розв'язування винахідницьких і творчих завдань (Г.С.Альтшуллер, Г.О.Балл, Д.Б.Богоявленська, Н.В.Кічук, Л.А.Мойсеєнко, В.О.Моляко, Я.О.Пономарьов, В.А.Роменець, С.О.Сисоєва, О.Г.Смілянець та ін).

Аналіз попередніх досліджень свідчить, що проблемами організації навчання математичним дисциплінам у вищих навчальних закладах з урахуванням сучасних вимог опікуються вчені: І.П.Васильченко, Л.П.Гусак, Г.Я.Дутка, Т.В.Крилова, О.В.Левчук, Л.І.Нічуговська, В.А.Петрук та ін. Аналіз цих робіт виявив одну особливість, яка полягає у тому, що незважаючи на різноманітність методичних рекомендацій науковців, у них відсутня цілісна методика організації занять з вищої математики та теорії ймовірностей та математичної статистики, що входять до складу курсу “Математика для економістів”, щодо використання творчих фахових завдань майбутніми економістами.

Метою нашої роботи є дослідження педагогічних основ використання творчих фахових завдань під час вивчення дисциплін циклу “Математика для економістів” студентами економічних ВНЗ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Математична освіта в сучасних умовах її розвитку має за мету формування у майбутніх економістів: наукового світогляду, математичної та інформаційної культури, інтелектуальної підготовки до майбутньої професії та до життя у суспільстві.